

עפ"ת 46423/06/20 - מדינת ישראל נגד פלוני, תחריר עתמالة מהנה

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 20-06-46423

לפני סגן נשיא, כב' השופט רפי כרמל, אב"ד

כב' השופט אריה רומנווב

כב' השופט שירלי רנר

מדינת ישראל
באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים

המעוררת

פלוני
תחריר עתמالة מהנה

נגד

המשיב

פסק דין

ערעור על גזר דיןו של בית משפט השלים בירושלים (כב' השופט ארנון איתן) מיום 5.5.20 בגמ"ר

.7230-01-17

כללי

1. המשיב הורשע על יסוד הודהתו, בכתב אישום מתוקן, בגין מוות ברשלנות; איסור לנוהג ללא רישון נהיגה; נהיגה ללא ביטוח וחובת חגירה של חגורות בטיחות. המשיבណן לעונשים הבאים: 10 חודשים מאסר בפועל, פסילה מלכבל או להחזיק רישיון נהיגה לפחות 8 שנים, פסילת מותנית של רישיון נהגה לתקופה של 12 חודשים, 10 חודשים מאסר על תנאי ופיצוי למשפחה המנוחים בסך של 5,000 ל"נ. הערעור מופנה כנגד קולת העונש.

2. ואלה המעשיים: בצהרי יום 16.9.17 נוהג המשיב ברכבת פרטி מסוג פורד מיפו לירושלים. הנאשם נהג ברכבת כאשר רישיון הנהיגה שלו אינו בתוקף. יחד עמו נסעו שני נוסעים נוספים, מחמוד מחמוד, שישב במושב הקדמי לצד הנהג, ושאדי עבד, שישב מאחור. שאדי לא חגר חגורת בטיחות. בסמוך לשעה 13:36 נסע המשיב בדרך בנתיב השמאלי בכביש בו שלושה נתיבים, במהירות העולה על המהירות המותרת. בסמוך לק"מ 49.9, מסיבה שאינה ידועה, כאשר הרכב מצוי בהאצה, סטה המשיב באופן חד לכיוון ימין, פגע במעקה בטיחות מבטון מימין, והתנגש במעורם של מעקה בטיחות מבטון בצורת קובייה. כתוצאה מעוצמת התנגשות חזית הרכב והמנוע נעכו פנימה לכיוון חיל הרכבת (להלן: "התאונה"). לאחר התאונה נעצר הרכב על גבי המעקה כשהזינו תקועה במעורם. כתוצאה מהתאונה נהרגו שני נוסעים ("המנוחים"). לאחר התאונה נעצר הרכב על גבי המעקה כשהזינו תקועה במעורם. המשיב נפצע קשה. הרכב, מחמוד מחמוד ז"ל ליד 27.6.1986, ושאדי עבד ז"ל ליד 11.9.80 (להלן: "המנוחים"). הרכב נפגע קשה. בכתב האישום פורט כי הכבש היה נקי, יבש ותקין, מזג האויר היה ק"ץ ונוח ושדה הראייה היה פתוח ולא הפרעת מרחק של כ-300 מטרים. עוד פורט, כי בדרך היו מבוצעות עבודות בניה ומehriorות הנסעה המרבית המותרת במקום הייתה 70 קמ"ש.

עמוד 1

3. בין הצדדים סוכם כי המערערת תגביל עצמה לעונש מאסר למשך 24 חודשים לצד רכיבי ענישה נלוויים, וההגנה תהא חופשית בטיעונה.

טענות הצדדים

טענות המערערת

4. המערערת עותרת להחמיר עונשו של המשיב ולהטיל עונש הולם את נסיבות המקירה. ב"כ המערערת הקדימה וטענה כי קיים מידע שלא נכלל בהודעתה הערעור, ובין היתר, זהה שלא היה ידוע לה בעת הגשת הערעור, המציג את המשך התנהלות הפלילית של המשיב, ובכלל זה עבירות תעבורה שבוצעו לפני מתן גזר הדין. נטען, כי מידע זה הוא חיוני לגזירת עונשו של המשיב, וכי בית משפט קבע בטיעות שלא בוצעו עבירות מעת התאונה דן.

נטען, כי לאחר הגשת הערעור דן, סיימ המשיב לרצות את עונשו בתיק זה והשתחרר לאחר ניכוי שלישי. נטען, כי יומיים לאחר שחרורו זה, ביום 2.1.21, נעצר המשיב בגין אלימות כלפי אשתו. נוסף על כך, ביום 3.5.20, יומיים לפני גזר הדין בתיק נשוא הערעור דן, הורשע המשיב בכך שנаг ברכב ועקב ארבעה כל רכב שבו הוא עבר על פס הפרדה לבן כפול (כעת ממתין לגזר דין). המערערת מדגישה כי באותו אירוע נהג המשיב ללא רישיון, לאחר שרישינו נפסל מינימלית, ומושם מה לא העמד לדין גם בגין עבירה זו. לא זו אף זאת, ביום 5.6.20, חדש לאחר מתן גזה"ד בתיק נשוא הערעור דן, ולמרות שרישינו נשלל ל-8 שנים, וכן לאחר שני חבורי נהרגו בבית משפט קבע שהמעערער אמרור להתחילה לרצות את עונש המאסר ביום 2.6.20, נהג המשיב ברכב תחת השפעת סמים, ללא ביטוח ולא רישיון נהיגה. הליכים אלה טרם הסתיימו והם עדין מתנהלים. כאמור, מידע זה לא נכלל בהודעתה הערעור של המערערת שכן לא היה ידוע לה ומופיע בר"פ התעבורתי ולא ברישום הפלילי. לגופו של ענין, טוענת המערערת כי התנהלות צזו מצד המשיב בתקופה כה קצרה לאחר מתן גזר דין מלמדת על זלזול בוטה מצדו בח"י אדם ועומדת בסתרה לכל טיעון העוסק בקשרי הנפשי שלו ובקשריו לשאת בתוצאות מעשייו וכדומה. לעומת זאת, התנהגות זו מתישבת יותר עם אמרת שירות המבחן בשני הتسקרים אודות לקיחת אחוריות חלקית ומסויימת מצד המשיב על התנהלותו, עם המלצה שיריות המבחן להטלת ענישה מוחשית. (הוגשו ר"פ וכותבי אישום שהוגשו בעניינו של המשיב).

5. לגופו של הערעור, טוענת המערערת כי דרגת הרשלנות במקירה זה אינה בינונית, כפי שקבע בית משפט קמא, אלא רשלנות חמורה, שכן מדובר בסטייה אל השול מסיבה לא ברורה כshedda הראייה היה פתוח ולא הפרעת. המשיב סטה באופן חד מכיוון נסיעתו כשהוא נהג ברכב במהירות העולה על המותר ואינה מתאימה לתנאי הדרך, ובכללן עבודות הבניה שהתבצעו בכביש באותה עת, בגין הוגבלה מהירות הנסיעה בכביש, ובאופן שחייב אותו לנוהג במשנה זהירות בקטע זה של הכביש. כמו כן, העבירות הנלוות בהן הורשע המשיב מלמדות על חומרת רשלנותו, שכן המשיב מלכתחילה לא אמר היה לנוהג ברכב, משום שלא היה לו רישיון נהיגה תקף, והסיע נוסע מבלי שהיא חגור בחברות בטיחות. לפיכך, רשלנותו הגבוהה והמצטברת של המשיב הביאה לتوزעות הקשות ביותר בהן קופחו חיים של שני בני אדם ונותרו שתי משפחות שכולות.

המעערערת הפנתה לעפ"ג 26904-04-14 מדינת ישראל נ' זוהר, שאושר בבית המשפט העליון ברע"פ

5263/14, שבו נקבעו בנסיבות דומות לעניינו וכי נהיגה עבר השול מהווה רשלנות חמורה. כמו כן, שם נגזרו 16 חודשים מאסר תוק שמצוין כי העונש הרأוי היה 18 חודשים, והוטלה פסילת רישון נהיגה למשך 10 שנים.

6. לעומת זאת, העונש שהוטל על המשיב אינו הולם את העבירות שביצע, שכן הוא הודה והורשע בשתי עבירות של גרם מוות ברשלנות ובעבירות נלוות. מתוך הענישה הרأוי, לו עותרת המערערת בערעור, הינו 28-26 חודשים מאסר בפועל, וזאת למקרה שטענה בבית משפט קמא למתחם עונש נמוך מזה. אך גם לעניין מתחם הענישה המתייחס לפסילת רישון הנהיגה, טענתה המערערת כי המתחם מתחילה מעשר שנים מאסר, ובהתאם יש להשים על המשיב עונש פסילה של עשר שנים לפחות.

7. אשר לנسبתו האישיות של המשיב, טענתה המערערת כי נוכחות הקטל בדרכים, הפסיקה קובעת כי יש להעדיף את שיקולי הגמול אינטראס הרטעה בענישה על נسبותו האישיות של נאשם. במקרה דן, שני אנשים צעירים קייפחו את חיים ויש להשים עונש המבטא הן את קדושת החיים והן את שיקולי הרטעה, במיוחד נוכח האחריות החלקית בלבד שלקח המשיב על עצמו בפני שירות המבחן. כמו כן, הتسkieיר הראשון מדבר על כך שמעבר ללקיחת האחריות החלקית, המשיב גם הביע הסתייגות מטיפול ואחר מקן הביע מוטיבציה, אך נתקף את הקשר עם שירות המבחן. גם הتسkieיר השני חוזר על אותן המלצות ועל אותה התרשומות.

8. המערערת הוסיפה וטענה כי העובדה שהערעור התברר כשבעה וחודשים לאחר שניתן גזר הדין אינו מצדיק כי המשיב יזכה מן הפקר. כמו כן, לגבי החזרה למאסר, לא מדובר בנאשם שהציג וראה את אור החירות, אלא באדם שלא הצליח לנצל את הזדמנויות שניתנו לו. המערערת הפנתה לפסיקה בנושא זה וטענה כי אם בית המשפט סבור כי העונש שהוטל הינו קל עד כדי החטאת מטרות הענישה, הוא יכול להורות כן. לעומת זאת, במקרה דן גובר האינטראס הציבורי ויש לקבל לפיקד את הערעור.

טענות המשיב

9. ב"כ המשיב הדגישה כי המשיב ריצה את עונשו, השוחרר ביום 31.12.20, והמערערת לא בקשה עיכוב ביצוע למוות שתקופת המאסר הייתה ידועה לה. העובדה שהמשיב עוצר כוים בתיק אחר לא צריכה להרע את מצבו, שכן הוא עדין בחזקת חף מפשע והמעשים המיוחסים לו נעשו לאחר ריצוי עונשו בתיק דן. המשיב לא הושע וכל עוד לא ניתנה הכרעת דין בעניינו לא ניתן להתייחס לתיקים פתוחים. בית משפט קמא לקח בחשבון שאין למשיב עבר תעבורתי ולפלייל, וזהו המצב גם היום. לפיקד, מבקשת הסגנoriaת להתעלם מטענת המערערת, לפיה למשיב יש עבירות נוספות שנדרגות כרגע בבית המשפט. כמו כן, ערכאת הערעור אינה דינה במסוכנות המשיב, אלא בשאלת האם יש הצדקה להתערב בגזר הדין של בית משפט קמא. התשובה לכך היא שלילית ומטעם זה יש לדוחות את הערעור.

10. נתען עוד, כי המערערת מבססת את הערעור על שלושה טעמים: מידת הרשלנות, מתחם העונש ההולם ובית משפט קמא לקח בחשבון את נسبותו האישיות. אשר למדת הרשלנות, משבה הסגנoriaת כי טענתה של המערערת לייחס מידת רשלנות גבוהה מtabasis על מקרים בודדים שנדרגו בפסיקה, ומנגד, קיימת פסיקה שקובעת שלא בכל מקרה של סטייה אל השול מידת הרשלנות צריכה להיות גבוהה. בעניין זהה, נתען כי נקבעה מידת הרשלנות גבוהה ממשום דבר על סטייה לכיוון הנגדי בכניסה אל תוך השול השמאלי. שם עמד רכב ובעליו תיקן נקר בഗלגל כשהוא לבוש

באפוד זהה שניתן היה לראותו. שדה הראה היה למעלה מ-200 מטר ולא הייתה סיבה לסתיה ארוכה כל כך. בעניינו, לא מדובר בסטייה לכיוון הנגדי, אלא בסטייה בעקבות עבודות בניה שהו במקומם ובהתקלות בעקבות שגרמה לפגיעה חזיתית. מעקה הבטיחות הונח בצורה נמוכה ורשותית באופן שאפשר את עליית הרכב בעת ההתקלות.

הסגוריות הפנמה לפטיקה, שבה, לטענתה, במקרים חמורים יותר קבעו בתי המשפט מידת רשלנות נמוכה ועובדות שירות. בرع"א 548/05 **מאירה לוין נ' מדינת ישראל** בית משפט העליון קיבל ערעור של נאשמת בגין גרים מות בrelsנות זאת בעקבות תאונה שכטוצאה ממנה נהרגו שניים, נפצעו שלושה ושתי מכוניות ניזוקו. בית משפט השלום הטיל על הנאשمت 12 חודשים מאסר בפועל וכן שלילת רישויון. הנאשמת ערורה לבית משפט מחוזי וערעורה נדחה. בבית המשפט העליון, ולמרות שנקבע כי מידת הרשלנות גבוהה, התקבל הערעור והופחת עונש המאסר ל-6 חודשים בדרך של עובדות שירות. נקבע, כי הסטייה הייתה סוג של אבדן שליטה זמני. בرع"א 4261/04 **קרין נ' מ"** הורשע נאשם בבית משפט שלום בעבירות של גרים מות תוך נהיגה רשלנית, גרים חבלה של ממש ואי שמירת מרחק, ונגזרו עליו 12 חודשים מאסר לRICTSI בפועל. בית המשפט העליון הפחיתה את עונשו ל-3 חודשים מאסר בעבודות שירות.

עוד טוענת הסגוריות, כי היא הפנמה את בית משפט קמא לכך שהמשטרה לא בדקה את הרשלנות של החברה הקבלנית שביצעה את העבודות בכיביש, כמו שלא בדקה את הצמיג הימני ברכב, שלטענת הגנה התפוצץ וגרם לסתיה. נטען, כי בשל כל הנסיבות שהיו בראשות הגינה להסדר עם התביעה. כמו כן, נטען כי ככל היה בהם כדי לקבוע רשלנות ביןונית, ואף, לעמדת הגנה, רשלנות נמוכה.

11. לעניין המתחם, בית משפט קבע כי מתחתן הענישה מתחילה ממאסר של 10 חודשים בפועל עד 24 חודשים. גזר הדין ניתן על פי הסדר טיעון אליו הגיעו הצדדים הצדדים, שם נקבע כי המאשימה תגביל עצמה ל-24 חודשים בעוד שהגנה תהיה חופשית בטיעוניה. אך כאן בערעור, טוענת המאשימה למתחם חמור יותר של 16 בפועל עד 28 חודשים.

12. לעניין הנسبות האישיות, נטען כי יש להתחשב בכך שמדובר בבחור בן 29 בעת התאונה, נשוי, שהוציא רישויון נהיגה, ואין לחובתו הרשות קודמות פליליות או תעבורתיות. המשיב הואשם באית החזקת רישויון נהיגה, ושלטענת הסגוריות, רישויון הנהיגה היה בתוקף עד ליום 16.9.9.16, והתאונה התרחשה ביום 17.9.16. כמו כן, המשיב בעצם נפגע בתאונה וספג פגיעה ראש קשה, שברים בצלעות כתף ואושפז למספר שבועות. הוא טיפול ואובדן כסובל מפורסם טראומה בעקבות האירוע.

פסקין שירות המבחן

13. מתスクיר שירות המבחן שנערך בעניינו של המרעער עולה כי הוא בן 31 שנים, נשוי ואב לארבעה ילדים, עובד באופן מזדמן, ללא הרשות קודמות. ברישומו התעבורתי הרשעה אחת משנה 2014 בגין הסעת נוסע ללא חגורת בטיחות. המשיב מסר כי הוא ואשתו סובלים מבעיות רפואיות שונות. המשיב קיבל אחריות חלקית לביצוע העבירות והשליך את האחריות על תנאי הדרכ וליקויים בכיביש, להם טען. פרוט, כי הוא מתקשה להתחבר רגשית לתוכאותיה הקטלניות של התאונה. המשיב סירב להצעת שירות המבחן להשתלב בהליך טיפול ייעודי בתחום גרים מות. בהמשך

נעשה ניסיון לשלו בקבוצה אך זו לא נפתחה. עוד נאמר כי מעט ביצוע העבירות לא נפתחו נגדו תיקים נוספים. שירות המבחן המליך על הטלת עונשה מוחשית הרתעתית, אך הוסיף כי במסגרת תקופת המאסר שתיקצב ראוי שיבאו בחשבון נסיבותיו האישיות של המשיב.

דין

14. אמת המידה המרכזית בקביעת העונש ההולם בעבירה זו הנה דרגת הרשלנות שבמקרה. בעניינו, בהתאם לנסיבות המקירה, דרגת רשלנותו של המשיב במקירה Dunn הינה רשלנות ברף ביןוני-גבוהה, ולא רשלנותBINONI כפיה שקבע בית משפט קמא. המשיב נהג בתנאי מג אויר נוחים, כאשר לפניו שדה ראייה פתוח ולא פרועות למרחק של כ-300 מטרים. הוא נהג ברכב במהירות העולה על מהירות המקסימלית שהותרה במקום באותה עת ובאופן שאינו מתאים לתנאי הדרך, נוכח העובה כי במקומות היי מבוצעות עבודות בניה. במקרה זה נקבע משנה זהירות בקטע זה של הכביש ולהאט. כמו כן, בהתאם לעובדות, הנאשם נסע בנטייה השמאלי מבין שלושה נתיבים, וסתה באופן חד עד לשול לצד ימין, מסיבה שאינה ברורה, כאשר הרכב מצוי בהאצה, פגע במעקה ובמערים, דבר שהביא להתרחשות התוצאה הקטלנית. לכך נוספת מידה של חומרה הנובעת מהעבירות הנוספות שביצע המשיב באירוע, בכך שניג ברכב מבלי שיש בידו רישיון בר תוקף, ללא ביטוח, וכשהנוסף שמאחור אינו חגור בחגורת בטיחות. במקרים אלה מדובר ברשלנות ברף ביןוני-גבוהה והעונש שהוטל על המשיב הינו מקל.

15. לזכות המשיב עומדת הוודאות במיחס לו, שהבאה לחיסכון בזמן שיפוטו וליעול ההליכים, האחריות שלחק על המעים, הבעת חרטה, וחילוף הזמן מעת האירוע. בית משפט קמא בחר להקל עם המשיב מספר טעמי: ממשמכים שהוגשו לו התרשם בית משפט קמא כי אירוע התאונה ומותם של שניים מחברי הקרובים הותירו במסיב חבלות ומשבר נשפי عمוק, בכלל זה הוא נזקק לטיפול נשפי במשך תקופה של שנה, וכיימת אינדיקציה לשינוי נשפי והתנהגוותי בולט אצלו, המעיד, לדעת גורמי הטיפול, על הפרעה פוסט-טריאומתית. כמו כן, המשיב הינו אב לארבעה ילדים קטינים בטוויה הגילאים 3-6, המתופלים ביחסו להתפתחות הילד סביר קשיים התפתחותיים. לצד נוסף נפטר כשבוע לאחר לידתו. כמו כן, אשת המשיב סובלת מבעיות רפואיות ומתקשה לעיתים הטיפול בילדים. בהתאם למסקיר המבחן, עד שנת 2014 עבד המשיב באופן סדיר, כאשר במהלך שנה זו עבר תאונת עבודה (נפילה גבוהה). מאז איןנו עובד באופן קבוע, ובית משפט קמא התרשם כי המקירה Dunn החירף מצב זה, נוכח פצעתו הקשה באירוע ומצבו הנפשי. עוד פורט כי המשיב מוכר למחלקה השיקום בביטוח לאומי אך אינו זכאי לקבלת נכסות. בית משפט קמא סבר כי מצבה הכלכלי של המשפחה הוא קשה ויפגע עוד יותר עם הטלת תקופת מאסר בפועל על המשיב. מטעמים מיוחדים אלה בחר בית משפט קמא להקל עם המשיב בגין עונשו ואף להימנע מהטלת קנס כספי. כמו כן, בקביעת שיעור הפיצוי התחשב בית משפט קמא בכך שבין המשיב למשפחה המנוחים נערכה "עטוואה".

למרות הנתונים לקולה כפי שאלה פורטו, נוכח רף הרשלנות הנגזר מנסיבות המקירה וכן תוכאותיו, העונש שהוטל על המשיב מקל עמו יתר על המידה. עם זאת, כאמור, המשיב סיים לרצות את עונשו ושוחרר. יש לשקל את סבירות גזר הדין במועד הינתנו. נוכח הכלל שלפיו ערכאת הערעור אינה ממצה את הדין עם נאים (ר': ע"פ 18/4497 מדינת ישראל נ' דרי (2018); ע"פ 15/8720 מדינת ישראל נ' פינטו (2016); ע"פ 3132/18 מדינת ישראל נ' פלוני (2018)), אנו דוחים את הערעור לעניין תקופת המאסר בפועל. עם זאת, יש מקום להחמיר בפסקית

רישיון הנהיגה בפועל ואנו מעמידים פסילת רישיון הנהיגה בפועל לתקופה של 10 שנים.

יתר חלק גזר הדין יעדמו על כנמ.

ניתן היום, כ"ח שבט תשפ"א, 10 פברואר 2021, במעמד ב"כ המערערת, ב"כ המשיב והמשיב עצמו.

שיורי רנर, שופט

אריה רומנוב, שופט

,

סגן נשיא, השופט רפי כרמל,
אב"ד